

सेमेन्थ-डे एडमेन्टिस्ट अभियानको अगुज संस्थापक
एलेन जी हाइटको संक्षिप्त जीवनी

सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट अभियानको अग्रज संस्थापकः
एलेन जी ह्वाइटको संक्षिप्त जीवनी

लेखकः अर्थर एल. ह्वाइट
अनुवादकः भजुराम तखाछेँ श्रेष्ठ

हिमालयन सेक्सन अभ सेभेन्थडे एडभेन्टिस्ट २०२०

(कोरोनाले गर्दा सम्पादन वा प्रुफरिड नगरिएको प्रति)

लेखक: अर्थर एल. हाइट

अनुवादक: भजुराम तखाछैं श्रेष्ठ

प्रकाशक: हिमालयन सेक्सन अभ सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट

संस्करण: प्रथम

वेबसाइट: www.nepalwork.com/bhajupurna

सौजन्य: श्री जितेन्द्र श्रेष्ठ

प्रकाशक:

उमेश कुमार पोखेल

हिमालयन सेक्सन अभ सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट

कम्प्युटर लेआउट:

सुजित कुमार साह

जनरल कन्फरेन्स अभ सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टको हाइट स्टेटबाट
प्रतिलिपि अधिकार: २०२०

एलेन जी हाइट

एलेन जी हाइट (१८२७-१९१५) उल्लेखनीय र प्रख्यात अमेरिकन लेखिका मानिन्छ। उहाँका सामग्रीहरू विश्वको १६० भन्दा बढि भाषामा अनुवाद गरिएको छ र छापिएको छ। विभिन्न अध्यात्मिक र व्यवहारिक विषयहरूलाई लिएर उनले १००,००० भन्दा बढि पानाहरू लेखेकी छिन्। पवित्र आत्माको अगुवाईमा उनले येशू ख्रीष्ट र पवित्र धर्मशास्त्र बाइबललाई उच्च स्थानमा उचाल्नुभएको थियो। येशूप्रतिको आस्था र विश्वासको आधार नै येशू र बाइबल हुन् भनेर उनले दावी गरेकी थिइन्।

विषयसूची

अध्याय		पृष्ठ
१	एलेन जी ह्वाइट को हुन्?	१
२	सुरुको जीवनी	४
३	एडभेन्ट अर्थात् येशूको दोस्रो आगमनको...	६
४	जेम्स ह्वाइट र एलेन हार्मनको...	८
५	पुस्तक प्रकाशनको सुरु	११
६	बाटल क्रिकमा ठाउँ सँछिन्	१३
७	"द ग्रेट कन्त्रोभर्सी"	१५
८	बाटल क्रिकमा घर	१६
९	स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी दर्शन	१७
१०	काम फैलिन्छ	१९
११	बाटल क्रिक कलेज	२१
१२	लेखन र यात्रा	२२
१३	जेम्स ह्वाइटको मृत्यु	२४
१४	एलेन जी ह्वाइटको युरोप यात्रा...	२५
१५	द ग्रेट कन्त्रोभर्सी र पाट्रियार्क एण्ड...	२७
१६	अस्ट्रेलियामा बोलाहट	२८
१७	अस्ट्रेलियामा सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट...	२९
१८	स्वास्थ्य काम सुरु हुन्छ	३१
१९	अफ्रिकन-अमेरिकनको बीचमा सेवाकार्य	३२
२०	अमेरिकामा फर्किन्छिन्	३३
२१	अन्तिम व्यस्त वर्षहरू	३५

एलेन जी ह्वाइट को हुनुहुन्थ्यो?

एलेन जी ह्वाइट को हुनुहुन्थ्यो, र लाखौं मानिसहरूले उनका लेखहरूलाई किन विशेष मूल्य र उल्लेखनीय रूपमा लिन्छन्? छोटकरीमा भन्ने हो भने आत्मिक बरदानहरूले सजिएकी एक असाधारण महिला थिइन्। उनी उन्नाइसौं शताब्दीमा रहेतापनि (१८२७-१९१५) बिसौं र एक्काइसौं शताब्दीमा उनका लेखहरूले विश्वका लाखौं मानिसहरूलाई क्रान्तिकारी रूपमा प्रभावित पारिरहेका छन्। उनको जीवन कालमा ५००० भन्दा बेसी लेखहरू पत्रिकाको निम्ति छापेका थिए। उनले ४० भन्दा बेसी पुस्तकहरू लेखेकी थिइन्। उनका सबै हस्तलिपीहरू ५०,००० पाना छन्। उनका ती हस्तलिपीहरू र पुस्तकहरू मिलाएर छापिएको छ। अङ्ग्रेजी भाषामा १०० वटा भन्दा बेसी पुस्तकहरू छन्। साहित्यको इतिहासमा उनी सबभन्दा धेरै अनुवाद गरिएकी लेखिका हुन्। लैङ्गिक हिसाबमा हेर्दा अमेरिकाका लेखकहरूमा उनी सबैभन्दा धेरै अनुवाद गरिएको लेखिका हुन्। उनका लेखहरूले धेरै विषयबस्तुहरू समेटिएका छन्। तिनीहरूमा धार्मिक वा आत्मिक, शैक्षिक, सामाजिक सम्बन्ध, सुसमाचार प्रचार, भविष्यवाणी, पुस्तक छपाइ सम्बन्धी सल्लाहहरू, पौष्टिक खाना र व्यवस्थापन आदिहरू छन्। उनका अत्यन्तै उल्लेखनीय र सफल इसाई जीवनको निर्देशिका भएको पुस्तक *स्टेप्स टु क्राइस्ट* हो। यो पुस्तक १४० भन्दा बेसी भाषामा छापिएको छ। एलेन जी ह्वाइट प्रतिभाशाली सर्जक वा लेखिकामात्र होइनन् भनेर सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टहरू जिकिर

गर्दछन्। संसारलाई पवित्र धर्मशास्त्र बाइबलतिर ध्यान आकर्षित गर्न र प्रभु येशूको दोस्रो आगमनको निम्ति मानिसहरूलाई तयार हुन सघाउन परमेश्वरले नै नियुक्त गर्नुभएको विशेष दूत हुनुहुन्थ्यो भनेर सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टहरू दावी गर्छन्। उनी १७ वर्ष हुँदादेखि ७० वर्षपछि उनको मृत्यु नहुँदासम्म परमेश्वरले उनलाई कमसेकम २००० भन्दा बेसी दर्शन र स्वप्नदर्शनहरू दिनुभएको थियो। उनले दर्शन देखिरहेको समय एक मिनेटदेखि झन्डै चार घन्टासम्म हुन्थ्यो। उनलाई प्रकट भएका विषयबस्तुहरू उनले लेखेका थिए। उनी चाहन्थिकी उनले पाएका ज्ञान र सल्लाहहरू सबै मानिसहरूले थाहा पाउन्। एडभेन्टिस्टहरूमा उनका लेखहरू प्रेरणादायी र विशेष स्तरका हुन् भनेर सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टहरू स्वीकार्दछन्। येशूलाई विश्वास नगर्नेहरूले पनि उनका लेखहरू पढ्दा तिनीहरूको चेतना जगाउँछ। (कतिपय मानिसहरू एडभेन्टिस्टहरूलाई बाइबल भन्दा एलेन जी ह्याइटलाई वढि मान्यता दिन्छन् भनेर आरोप गर्दछन्। त्यो आरोप तिनीहरूको पूर्वाग्रह र अल्पज्ञानको उपज हो- अनुवादकको थप)। एडभेन्टिस्टको विश्वासको बारेमा लेखिएको पुस्तकमा स्पष्टकासाथ यो लेखिएको छ, "एलेन जी ह्याइटका लेखहरू धर्मशास्त्र बाइबलको वैकल्पिक सामग्री होइनन्। एलेन जी ह्याइटका सामग्रीहरू र बाइबललाई एउटै स्तरमा राख्न सकिन्दैन। पवित्र धर्मशास्त्र बाइबल एकलै उच्च धरोहरकोरूपमा खडा भइरहन्छ। उनका र अरू सबै लेखहरूको विशेष मापदण्ड वा जाँच्ने आधार धर्मशास्त्र बाइबल नै हुनुपर्दछ। कुनै पनि मानिसका अध्यात्मिक दर्शन र लेखहरू धर्मशास्त्र बाइबलको परिधिभित्र हुनुनै पर्दछ" (सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट बेलिभ,

मिनिस्टेरियल, जनरल कन्फरेन्स अभ सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट, वाशिङ्गटन, डी.सी., १९८८, पृ. २२७बाट रूपान्तरित)। यस मामिलामा एलेन जी ह्वाइट आफैले यसरी व्यक्त गर्नुभएको थियो, "धर्मशास्त्र बाइबलद्वारा परमेश्वर आफैले मानिसहरूलाई उहाँको इच्छा प्रकट गर्नुभएको थियो। धर्मशास्त्र बाइबल बुझाउन पवित्र आत्माको उपस्थिति र अगुवाइको निरन्तरतालाई परमेश्वरले अनावश्यक ठान्नुभएको छैन। बरू त्यसको विपरित परमेश्वरका सेवकहरूले बाइबलबाट दिव्यज्ञान पाउन् र यसमा लेखिएका शिक्षादीक्षाहरू पालन गर्न सहयोग गरुन् भनेर हाम्रो मुक्तिदाता आफैले पवित्र आत्माको प्रतिज्ञा दिनुभएको थियो" (द ग्रेट कन्वोभर्सी, पृ. ७बाट रूपान्तरित)। देहायका अध्यायहरूमा संक्षिप्तमै भएतापनि विस्तृतरूपमा अत्यन्तै उल्लेखनीय लेखिकाको जीवन र कामहरू वर्णन गरिएको छ। बाइबलमा निर्धारण गरिएका सत्य अगमवक्ताहरूलाई जाँच्ने तरिकाहरूलाई उहाँलाई प्रयोग गरिएको थियो। उनकै सक्रियता र सहयोगमा विश्वव्यापि सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट चर्च स्थापना भएको थियो।

एलेन जी ह्वाइटका सुरुका वर्षहरू

सन १८२७को नभेम्बर २६मा एलेन जुम्ल्याहा बहिनी इलिजाबेथसँग जन्मेकी थिइन्। तिनीहरूका बुबा रोबर्ट र आमा युनिक हार्मन थिए। आठ जना छोराछोरीहरू भएको घर अत्यन्तै घटलाग्दो र व्यस्त स्थान थियो। अमेरिकाको उत्तरपूर्वको भाग मेन प्रान्तको गोरहाम भन्ने गाउँको सानो फार्म वा कृषि-घरमा एलेनको परिवार रहन्थे। त्यो परिवार खेतिपातीमा व्यस्त थिए। तर जुम्ल्याहाको जन्मपछि बुबा रोबर्ट हार्मनले खेतिपाती गर्ने काम छोडे। त्यस गाउँको बाह्र माइल वा करिब २० किलोमिटर पूर्वमा रहेको पोर्टल्याण्ड सहरमा आफ्नो परिवारसाथ रोबर्ट हार्मन सरे।

रोबर्ट हार्मनले टोपी बनाउने व्यवसाय अङ्गलेका थिए। सानैदेखि एलेनले घरमा र आफ्नो बुबालाई टोपीहरू उत्पादन गर्न सहयोग गर्थिन्। उनी नौ वर्षको हुँदा एक दिन स्कूलबाट घर फर्किन्दै गर्दा उनका स्कूलको साथीले उनलाई ढुङ्गा हान्दै थिए। कसले ढुङ्गा हानेको भनेर फर्केर हेर्दा उनको अनुहारमा साथीले हिक्राएको ढुङ्गा लाग्यो र उनको नाकमा नराम्रोसँग चोट लाग्न पुग्यो। उनको नाकबाट हारहार्ती रगत बग्यो। उनी तीन हप्तासम्म अचेत भइन्। नाकमा भएको गम्भिर चोटपटकले गर्दा उनी वर्षौंसम्म धेरै कष्ट पाइन्। यसले गर्दा केवल तीन कक्षामात्र पढेकी एलेनको औपचारिक शिक्षा सदाको निमित्त अन्त्य भयो। अत्यन्तै मायालु, सहयोगी, खुशी र मित्र भावना भएको सानी एलेन धेरै वर्ष बाँच्ने सम्भावना भएको थिएन। सन १८४०मा

एलेन आफना बाबुआमाको साथमा मेन प्रान्तको बक्सटन भन्ने गाउँमा मेथोडिस्ट सम्प्रदायका इसाईहरूले गरेको लामो समयसम्म चलेको सार्वजनिक सुसमाचार प्रचारमा भाग लिइन्। त्यसबेला उनी १२ वर्षकी थिइन्। त्यस सुसमाचार प्रचार सभामा उनले आफ्नो हृदय येशूलाई सुम्पिन्। जुन २६, १८४२ मा उनकै अनुरोधमा पोर्टल्यान्ड प्रान्तको समुद्री किनारा कस्को बेमा पानीमा डुबेर बप्तिस्मा लिइन्। त्यही दिन उनी मेथोडिस्ट चर्चको सदस्यता उनले लिइन्।

एडभेन्टिस्ट सन्देश

सन १८४०देखि अमेरिकाको पोर्टल्याण्डमा एक किसानी प्रचारक विलियम मिलर र उनका सहयोगीहरूले बाइबलकै भविष्यवाणीको आधारमा येशूको दोस्रो आगमन सन १८४४मा हुन्छ भनेर जोडकातोरले प्रचार गरेका थिए। सन १८४० र १८४२मा एलेन जी हाइट र उनका परिवारका सदस्यहरूले विलियम मिलरले पोर्टल्याण्डका एडभेन्टिस्ट सभाहरूमा प्रस्तुत गरेका तिनीहरूको दृष्टिकोणको सन्देशलाई स्वीकारे। तिनीहरूले प्रचार गरेको अनुसार येशूको आगमन तुरन्तै हुने कुरामा सबै स्रोताहरू विश्वस्त भएका थिए। त्यो सन्देशप्रति अत्यन्तै भावुक र जोशिलो बनेर एलेनले आफ्ना युवा साथीहरूलाई त्यस सन्देशलाई ग्रहण गर्न उत्साह दिइन्। येशूको दोस्रो आगमनको सन्देशलाई सकेसम्म सबैलाई सुनाउने प्रयास आफ्नो तर्फबाट एलेनले गरेकी थिइन्।

तर येशूको आगमनको प्रतीक्षा गरेको अनुसार उहाँ अक्टोबर २२, १८४४मा यस संसारमा आउनुभएन। त्यसले गर्दा येशूको आगमनको अपेक्षा गरेका धेरै इसाईहरूमा ठूलो निराशा छाएको थियो र कतिले त येशूमाथि विश्वासै त्यागेका थिए। तर एलेनको युवावस्थाको जोशसँग मिलेर अरू साथीहरूले पनि अझ गहिरिएर बाइबल अध्ययन गर्न थालेका थिए। येशू नआउँदा तिनीहरू धेरै समयसम्म अन्याूल भएका थिए। तिनीहरूले हृदयदेखि उहाँको आगमनको बारेमा अझ प्रकाश पार्न र अगुवाई गर्न परमेश्वरसँग प्रार्थनामा धेरै तल्लिन भइरहेका थिए। जब

एडभेन्टिस्ट अनुभवहरूलाई धेरैले त्यागेका थिए वा येशूको आगमन नहुने कुरामा शङ्का गरेका गरिरहेका थिए तब एलेन एक जना विश्वासीको घरमा घरेलु सङ्गति गरिरहेका थिए। सन १८४४को डिसेम्बर महिनाको अन्तिम दिनहरूमा त्यो घरेलु सङ्गतिमा महिलाहरू पनि सहभागी भएका थिए। जब तिनीहरू प्रार्थना गरिरहेका थिए तब परमेश्वरको शक्ति एलेनमाथि पऱ्यो। सङ्गति भडरहेकै बेलामा उनले दर्शन देखिन्। येशूलाई पखिनेहरू परमेश्वरको सहरमा गडरहेको एलेनले आफ्नो दर्शनमा देखेकी थिइन्। उनी केवल १७ वर्षकिमात्र थिइन्। डर मान्दै यो दर्शन पोर्टलान्डको एडभेन्टिस्ट समूहलाई बताइन्। उनले देखेका दर्शन परमेश्वरबाट नै आएको हो भनेर त्यस समूहले स्वीकार गर्ऱ्यो। त्यो दर्शनबाट उत्साहित भएर एलेन आफ्ना केही साथी र आफन्तहरूसँग ठाउँ ठाउँमा छरिएका एडभेन्टिस्टहरूलाई आफूले पाएको पहिलो र अरू दर्शनहरू बताइन्। त्यस समय एडभेन्टिस्टहरूको निमित्त सजिलो थिएन किनभने येशू नआउनुभएकोमा तिनीहरू अत्यन्तै निराश भएका थिए। कतिपय सांसारिक मानिसहरूले तिनीहरूलाई गिल्ला गरे। तिनीहरू आफै पनि एकता भएको थिएन। तिनीहरूको बीचमा त कतिपय विश्वासीहरू बाइबलको बारेमा अनेकौं कट्टरपना धारणा राख्न पुगेका थिए। ती धारणाहरू एक आपसमा बाझिएका थिए। ती कट्टरपन वा बाइबलको बारेमा आआफ्नै तरिकाले व्याख्या गरेर मानिसहरूलाई भुलाउने प्रवृत्तिको बारेमा परमेश्वरले एलेनलाई दर्शनमा देखाउनु भएको थियो। ती मानिसहरूको गलत धारणाहरूलाई औँल्याउन र सच्याउन एलेनलाई अऱ्हाइएको थियो। यो काम एलेनको निमित्त अत्यन्तै मुश्किल हुन गएको थियो।

अध्याय ४-जेम्स ह्वाइट र एलेन हार्मनको विवाह

एक दिन एलेन अमेरिकाको मेन भन्ने राज्यको ओरिङ्गटन भन्ने सहरमा यात्रा गरेकी थिइन्। त्यसबेला उनको एक जना एडभेन्टिस्ट युवा प्रचारकसँग भेट भयो। त्यो प्रचारक वर्ष २३को जेम्स ह्वाइट थिए। येशूको आगमनको सुसमाचार सुनाउने दुवै जनाको एउटै लक्ष्य भएकोले तिनीहरू मिलिजुली सेवाकार्य गर्ने थाले। तिनीहरूको एउटै मन र एउटै लक्ष्य भएकोले तिनीहरूको बीचमा स्नेह बढ्न थाल्यो। त्यसको फलस्वरूप तिनीहरूको बीचमा सन १८४६को अगस्ट महिनामा वैवाहिक विधिद्वारा संबन्धद्वारा गाँसियो।

तिनीहरूको विवाह भएको केही हप्तासम्म जेम्स र एलेनले जोसेफ बेटसले छापेका ४६ पानाको पर्चालाई ठूलो चासो लिएर अध्ययन गर्न थाले। (जोसेफ बेटस जहाजको क्याप्टेन थिए तर पछि येशूको आगमनलाई विश्वास गर्न पुग्दा उनले आफ्नो व्यवसायलाई थन्काएर परमेश्वरतिर बढि ध्यान दिन थालेका थिए)। त्यो पर्चा उक्त जोसेफले अमेरिकाको मासाच्युसेट भन्ने राज्यको न्यु बेडफोर्डमा छापिएको थियो। त्यस पर्चाको शिर्षक थियो *सेभेन्थ डे साबथ*। त्यसमा बाइबलबाट विभिन्न पदहरू उल्लेख गरेर हप्ताको सातौँ दिन साबथ हो भनेर त्यसको पवित्रतालाई बाइबलबाट प्रमाणित गरिएको थियो। (त्यसबेलासम्म एडभेन्टिस्टहरूले आइतबारलाई नै साबथ दिन हो भनेर चर्चमा आराधना गर्थे)। परमेश्वरले आराधना वा उहाँको उपासनाको निमित्त अलग गरिएको र पवित्र बनाइएको दिन त शनिबार पो

रहेछ आइतबार होइन भन्ने शिक्षा त्यस पर्चामा पढेपछि त्यसबाट प्रभावित हुँदै त्यसलाई सहमत जनाउँदै दुवै जेम्स र एलेनले शनिवारलाई साबथ भनेर पालना गर्न थाले। त्यसको करिब छ महिनापछि एलेनलाई परमेश्वरले एउटा दर्शन दिनुभएको थियो। त्यस दर्शनमा उनलाई परमेश्वरले स्वर्गमा रहेको पवित्र मन्दिरको महापवित्र स्थानमा रहेको पवित्र सन्दुक देखाउनुभएको थियो। त्यस सन्दुकमा परमेश्वरको दुश आज्ञाको पाटी थियो र त्यसमा भएको चौथौँ आज्ञामा विशेष ज्योतिको घेराले घेरिएको थियो। यसले साबथको शिक्षादीक्षाको महत्त्वपक्षलाई स्पष्टरूपमा बुझाउन प्रयास गरिएको थियो। एडभेन्टिस्टहरूले त्यसमा ध्यान दिनुपर्ने र त्यस शिक्षालाई अनुमोदन गर्नुपर्ने समझदारी एडभेन्टिस्टहरूमा भयो। जब जेम्स र एलेनको विवाह भएको थियो तिनीहरूको सुरुको जीवन आर्थिक अभावले गर्दा अत्यन्तै कष्टकर थियो। कहिलेकाहीं तिनीहरूको अवस्था धेरै नाजुक हुन्थ्यो। एडभेन्टिस्ट अभियानमा लाग्ने कार्यकर्ताहरूलाई कसैबाट आर्थिक सहयोग हुँदैनथ्यो। तिनीहरू आफ्नै स्वइच्छाले आयआर्जनमा भर परेर सुसमाचार प्रचार गर्नुपर्थ्यो। त्यसकारण जेम्स हाइटले सुसमाचार प्रचार गर्नुको साथै त्यसलाई सहयोग पुऱ्याउन वा आफ्नो परिवारलाई सम्हाल्न कहिले रेल गुड्ने लिग बिछ्याउने काममा, कहिले जङ्गलमा गएर दाउरा काटेर बेच्ने काममा र कहिले अरूको धान काटेर पराल बाँध्ने काममा लागेका थिए। सन १८४७को अगस्ट २६मा त्यस हाइट परिवारमा छोरो हेनरीको जन्म भयो। उसको जन्मले हाइट परिवारमा खुशियाली, आनन्द र सान्त्वना ल्याएको थियो। तर परमेश्वरको काममा आफूलाई घचेटिएको हुनाले सानो हेनरी आफ्ना मित्रहरूको हातमा छोडेर

सुसमाचारीय काममा यात्रा गर्न थालिन्। परमेश्वरले उनलाई सुम्पन्नभएको सन्देश सुनाउन उनी नजिक टाढा यात्रा गर्नुपरेको थियो। अर्को केही वर्ष उनी जताततै छरिएका एडभेन्टिस्ट झुण्डहरूको बीचमा आफूले पाएको सन्देश सुनाउने यात्रामा एलेन व्यस्त भइन्। उनी एडभेन्टिस्टहरूको विभिन्न शभाहरूमा सरिक भइन्। केही वर्ष उनले विश्वासीहरूलाई हौशला दिन र सिकाउन धेरै सामग्रीहरू पनि लेखिन्।

छाप्ने काम सुरु हुन्छ

सन १८४९मा जेम्स हाइट अमेरिकाको कनेक्टिकट राज्यको रक्की हिल भन्ने ठाउँमा गर्मी छलन गएका थिए। त्यसबेला उनले प्रेजेन्ट ट्रुथ भन्ने महिनाको दुई पटक छाप्ने पत्रिका छापेर बितरण गर्न थाले। त्यो केवल आठ पानाको मात्रै थियो। पछि त्यही पत्रिकामा एलेन जी हाइटका लेखहरू पनि छाप्न थालियो। ती लेखहरूमा उनले दर्शनमा पाएका चर्चको भविष्यको बारेमा गरेका भविष्यवाणीहरू, येशूलाई विश्वास गर्नु भनेर दावी गर्नेहरूले त्यस अनुसार नचल्दा के हुन्छ भन्ने चेतावनी र परमेश्वरप्रति बफादार हुने सरसल्लाहहरू अलि अलि गरेर छापेका थिए।

सन १८५१ एलेन जी हाइटको पहिलो पुस्तक छापिएको वर्ष थियो। उनले *अ स्वेट्च अ द क्रिश्चियन इक्स्पिरियन्स एण्ड भ्यु अ एलेन जी हाइट* छापिन्। त्यो पुस्तक ६४ पानाको थियो। उहाँले सुरुसुरुमा लेखेका सामग्री र त्यसको थप जानकारी दिने सामग्री (१८५४)हरू अहिले उहाँको *अर्ली राइटिङ्स* पुस्तकको पृ. ११-१२७मा पाइन्छ। सन् १८५०मा एडभेन्टिस्ट आस्थाको मुखपत्र *द रिभ्यु एण्ड हेराल्ड* (अहिले

एडभेन्टिस्ट रिभ्यु भनिन्छ) र सन १८५२मा युथस इन्सट्रक्टर (जवानहरूका निम्ति शिक्षण सामग्री) छाप्न सुरु गरेका थिए। सन १८५२-१८५५सम्ममा हाते प्रेसको खरिद र अरू लेखन सामग्रीहरू अमेरिकाको न्यु योर्कको रोचेस्टरमा छाप्न सुरु गरेका थिए। ती कामहरू गर्न जेम्स र एलेन हाइटलाई धेरै तनाव भएको थियो। तिनीहरूले धेरै प्रयास गर्नुपरेको थियो। पैसाको ठूलो अभाव थियो। बिमार र परिवारको सदस्यको मृत्युले तिनीहरूमाथि थप समस्या थपिएको थियो। कतिपय समयमा तिनीहरू निराशाको भूमरीमा पनि परेका थिए। तर अगाडि रमाइलो र चहकिलो दिनहरू पनि थिए। सन १८५५मा मिशिगन राज्यको बाटुल क्रिकमा एडभेन्टिस्ट विश्वासीहरूले ती हाइट दम्पतिलाई आउन निम्तो दिए। त्यहाँ तिनीहरूले छापाखाना भवनको निर्माण गर्ने बाचा दिएका थिए। यसो हेर्दा तिनीहरूको जीवन सुचारु र असल हुन गएको देखिन्थ्यो।

बाट्टल क्रीकमा सछन्

सन १८५५मा न्यु योर्कको रोचेस्टर भन्ने सहरमा भाडामा लिएका कोठाहरूबाट द रिभ्यु र हेराल्ड पब्लिशिङ्ग आसोशियशन भर्खर निर्माण भएको बाट्टल क्रीकको भवनमा सारियो। पहिलाको ठाउँमा भएका हाते प्रेस र छापने औजारहरू सहित नयाँ भवनमा सारिएको थियो। मिशिगनका एडभेन्टिस्ट विश्वासीहरूले उदार चित्तले आर्थिक सहयोग गरेका थिए जसको फलस्वरूप नयाँ छापाखाना भवनको निर्माण भएको थियो।

प्रेस सरेको केही दिनमै एल्डर र श्रीमती हाइट र पुस्तक छापने कार्यमा लागेका व्यक्तिहरू बाट्टल क्रीकमा आए। त्यसबेला एडभेन्टिस्ट सन्देश कसरी सुनाउने भन्ने योजना बनाउन एउटा सभाको आयोजना गरिएको थियो। त्यस सभाको अन्त्यमा एलेन जी हाइटलाई छापने कुराको बारेमा धेरै दर्शनहरू प्राप्त भएको थियो। ती दर्शनहरूमा चर्चको निम्ति अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण सन्देशहरू थिए। एलेन जी हाइटले ती दर्शनहरू लेखिन र बाट्टल क्रीकको चर्चमा सबैले सुन्ने गरेर पढेर सुनाए। उनका ती सन्देशहरू चर्चका सबै विश्वासीहरूको निम्ति उपयोगी हुने कुरामा त्यस चर्चका सहभागीहरूले सहमत जनाए। त्यसकारण तिनीहरूले ती सामग्रीहरू छापनुपर्छ भनेर मत खसाले। अनि त्यसको फलस्वरूप भर्खरै स्थापना भएको प्रेसबाट १६ पानाको टेस्टिमोनिज फर द चर्च भन्ने पर्चा छापियो। त्यसपछि उनले चर्चको निम्ति सरसल्लाह, निर्देशन, चेतावनीहरूले भरिएका सामग्रीहरू ५५ वर्षसम्म एलेन जी हाइटले निकाली रहिन्। ती

सबै सामग्रीहरू टेस्टिमोनिज फर द चर्च भन्ने पुस्तकहरूमा छापिएका छन्। ५००० पृष्ठ भएको ती पुस्तकहरू नौ ठेलीहरू छन्। एल्डर र श्रीमती हाइटको पुस्तक छान्ने काम र चर्च संगठन गर्ने प्रक्रिया र रेल र बग्गीहरूमा यात्रा गर्ने विवरणको केही वर्षको लेखा पनि राखिएको छ। ती विवरणहरूमा तिनीहरूले भोगेका दुःखकष्टहरूको बारेमा पनि समावेश भएको छ। परमेश्वरको निम्ति काम गर्न तिनीहरूले कठ्याङ्ग्रिएको चिसोमा लामो यात्रा गर्नुपरेको र धेरै जोखिमपूर्ण यात्राहरूमा परमेश्वरले दिनुभएको विशेष सुरक्षा पनि ती विवरणमा छ। परमेश्वरको काममा कतिपयले आक्रमण गर्दा तिनीहरूले धेरै कष्ट भोग्नुपरेको थियो जसले गर्दा कतिपय समयमा तिनीहरू निरुत्साह पनि भएका थिए। फेरि साबथ पालन गर्ने विश्वासीहरूको जीवनमा भएका परिवर्तनहरू र एडभेन्टिस्ट अभियानको प्रगतीको निम्ति विश्वासीहरूको अथक प्रयासहरूको बारेमा सुन्दा तिनीहरू अत्यन्तै उत्साहित पनि भएका थिए।

"महान विवाद" अर्थात् द "ग्रेट कन्त्रोभर्सी"को बारेमा दर्शन

एक आइतबार एलेन जी ह्वाइट अमेरिकाको ओहायो राज्यमा एक जना विश्वासीको अन्त्येष्टीमा भाग लिन जानुभएको थियो। त्यो सन १८५८को कुरो थियो। अन्त्येष्टी पछि उनी र अरू मानिसहरू त्यसबेलाको लोभेटस ग्रोभ हाल बावलिङ्ग ग्रीन सार्वजनिक स्कूलमा विश्राम लिन गएका थिए। त्यसैबेला एलेन जी ह्वाइटले एउटा लामो स्वप्न दर्शन देखनुभयो। खीष्ट र उहाँका स्वर्गदूतहरू र शैतान र उसका दूतहरूसँग भएको युगैदेखि भएको द्वन्द्वको बारेमा एलेन जी ह्वाइटलाई स्वप्नदर्शन देखाइएको थियो। त्यसको दुई दिनपछि शैतानले उनको ज्यान लिन प्रयास गर्‍यो। उनले देखेका दर्शन अरूलाई थाहा नदेओस् भनेर शैतानले उनलाई मार्न खोजेको थियो। तर परमेश्वरको अनुग्रह र शक्तिले उनी बाँचिन् र परमेश्वरले उनलाई दिनुभएको अभिभारालाई शैतानले खोस्न सकेन। उनले देखेका दृष्यहरूको सम्पूर्ण वर्णन उनले लेखिन्। त्यो वर्णन २१९ पानाको थियो र *स्परिच्युयल गिफ्टस* अर्थात् आत्मिक बरदानमा छापिन्। त्यो पहिलो ठेली थियो। सन १८५८को गर्मी महिनामा द ग्रेट कन्त्रोभर्सी विट्विन क्राइस्ट एण्ड हिज आन्जलस एण्ड शैतान आन्ड हिज आन्जलस भने पुस्तक छापियो। यो पुस्तक एडभेन्टिस्टहरूको बीचमा प्रख्यात भयो। यसमा भएको सामग्रीको स्तरलाई सबैले अमूल्य मानेर मानिसहरूले ग्रहण गरेका थिए। यसमा दुई महाशक्तिको बीचमा भइरहेको महान् सङ्घर्षलाई चित्रण गरेको छ। विशेष गरेर यस संसारको इतिहासको अन्तमा हुने घटनाहरूको दृष्यहरूलाई यस पुस्तकमा बढि चित्रण गरिएको छ।

बाइल क्रिकको घर

एलेन जी ह्वाइटले प्रायजसो आफूले दिन दिनै के काम गरेको वा के के घटनाहरू भएका थिए त्यसको लेखा अर्थात् डायरीमा लेख्नु हुन्थ्यो। उहाँ सबै समय लेखने र सेवाकार्यमा लाग्नुभएको थिएन भनेर १८५०को अन्ततिर लेखिएको डायरीमा उहाँले लेख्नुभएको थियो। घरको काममा, विशेष गरेर आवश्यक परेका छिमेकीहरूसँग भेटघाट र पर्चा र पत्रिकालाई सिउने काममा उहाँ व्यस्त हुनुहुन्थ्यो। रिभ्यु पत्रिका छाप्ने प्रेसमा कहिलेकाहीं छिटोछिटो काम सिध्याउनुपर्थ्यो। त्यसबेला उहाँले सघाउनु हुन्थ्यो।

सन १८६०सम्ममा ह्वाइटको परिवारमा छ जना छोराहरू भएका थिए। ती छोराहरूमा केही हप्तादेखि १३ वर्षसम्मको छोराहरू थिए। तिनीहरूको सबभन्दा कान्छो छोरा हर्बर्ट केही महिनामात्र बाँचेको थियो। उसको मृत्युमा परिवारमा ठूलो आघात पुऱ्याएको थियो। सन १८६०सम्ममा ह्वाइट परिवारको व्यस्तता चरम सिमानामा पुगेको थियो। चर्च स्थापना र कन्फरेन्स सङ्गठनको प्रयास, धेरै लेखहरूको माग, विभिन्न यात्राहरूमा र व्यक्तिगत क्रियाकलापमा ह्वाइट परिवार एकजुट भएर लागेका थिए। सन १८६३को मे महिनामा जनरल कन्फरेन्स अब सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट संस्था स्थापना भएको थियो। यो एडभेन्टिस्ट इतिहासमा निर्णायक कदम थियो।

स्वास्थ्य शिक्षामा हुनुपर्ने सुधारको निम्ति दर्शन

चर्चलाई संस्थागत भएको दुई हप्तापछि जेम्स र एलेन हाइट मिशिगनको ओटसेगो भन्ने सहरमा शुक्रबारको दिनमा गए। त्यहाँ भएका सुसाचार प्रचारकहरूलाई हौशला दिन तिनीहरू त्यहाँ गएका थिए। भोलिपल्ट अर्थात् जुन ६मा साबथको सेवाको सुरुमा जब विश्वासीहरू प्रार्थना गर्न शिर निहुन्याएका थिए तब एलेनलाई विभिन्न दर्शनहरू दिइएका थिए। तिनीहरूमा शारीरिक जीवनलाई कसरी स्वस्थ राख्नुपर्छ, आत्मिक जीवन कस्तो बलियो हुनुपर्छ, खानपिनमा उचित नीतिहरू अपनाउनुपर्छ, शरीरको हिफाजत कसरी गर्नुपर्छ र प्राकृतिक उपचारको फाइदाहरू जसमा सफा हावा, घाम, व्यायाम र शुद्ध पानी किन पिउनुपर्छ भन्ने विषयहरूमा थिए।

यो दर्शन भन्दा अघि सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट अभियानमा लागेका विश्वासीहरूले केवल आत्मिक कुराहरूमामात्र ध्यान दिएका थिए। परमेश्वरको काममा लागेका धेरै पास्टरहरू सकिनसकी खट्दथे जसले गर्दा तिनीहरू विरामी हुन्थे। अनि तिनीहरू काम गर्न सक्दैनथे। सन १८६३को जुन ६मा एलेन हाइटले पाएको दर्शनबाट भर्खरै संगठित चर्चका अगुवाहरूले पनि स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउनु महत्त्वपूर्ण छ भनेर स्वीकारेका थिए। सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टहरूले गरिने सुसमाचार प्रचारमा स्वस्थ जीवनशैलीको बारेमा पनि समावेश हुनुपर्छ भनेर स्वीकार गरेर केही महिनापछि स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रमको उद्घाटन भयो। स्वास्थ्य सम्बन्धी असल जीवनशैली अपनाउनुपर्ने सन्देशहरू छवटा पर्चामा छापियो। प्रत्येक पर्चामा ६४ पाना हुन्थ्यो। ती पर्चाहरूको शिर्षक थिए, *हेल्थ अर हाउ टु लिभ* अर्थात् स्वास्थ्य वा कसरी जिउने। त्यसमा भएका लेखहरूको सङ्कलन जेम्स र

एलेन हाइटले गरेका थिए। प्रत्येक पर्चामा एलेन जी हाइटको लेख समावेश हुन्थ्यो। हाइटको परिवारको सदस्य हेनरी हाइटको वर्ष १६मै असमायीक निधन र जेम्स हाइटको गम्भिर बिमारले गर्दा उनी तीन वर्षसम्म काम नगर्न बाध्यता भएको थियो। धेरै पास्टरहरू स्वास्थ्यलाई ख्याल नगर्दा बिरामी भएको कारणले उनको असल स्वास्थ्यको महत्त्वपूर्ण लेखहरूले सुरुका चर्चका अगुवाहरूमा धेरै प्रभाव पारेको थियो। सन १८६५को क्रिसमसमा एलेन जी हाइटलाई स्वास्थ्य शिक्षा प्रणालीको बारेमा विशेष दर्शन दिइएको थियो। त्यसको आधारमा सन १८६६मा चर्चका अगुवाहरूले वेस्टर्न हेल्थ रिफोर्म इन्स्टिच्युटको स्थापना गरे। यसको उद्घाटन सन १८६६को सेप्टेम्बर महिनामा भएको थियो। यसको उद्देश्य बिरामीहरूको स्याहार गर्नु र स्वास्थ्य शिक्षाको बारेमा सिकाउनु थियो। सन १८६५देखि १८६८सम्म हाइटको परिवार बाटुल क्रिकबाट भित्र बाहिर गरेका थिए अर्थात् सुसमाचार सेवाकार्यमा टाढा नजिक यात्रा गरेका थिए। धेरै डुलनुपर्ने स्थितिले गर्दा एल्डर हाइटको स्वास्थ्यमा समस्या भयो जसले गर्दा तिनीहरू मिशिगनकै ग्रीनभिल नजिक सानो खेतबारी भएको ठाउँमा सरे। चर्चको मूख्यालयहरूबाट टाढा र त्यहाँ गरिनुपर्ने कामको चाप कम भएपछि जेम्स हाइटले चर्चको शिक्षासमन्धी सामग्रीहरू लेख्न अवसर पाए। परमेश्वर र शैतानको बीचमा भइरहेको महान् द्वन्द्वको बारेमा पाएको थप जानकारी पनि एलेन हाइटले लेखिन्। सन १८७०मा *द स्पिरिट अभ प्रोफेसी*, ठेली १ छापियो। लुशिफरको पतनदेखि राजा सोलोमनको समयसम्मको कहानी त्यस पुस्तकमा लेखिएको थियो। तर समय बित्दै जाँदा त्यस विषयमा छापिने श्रृङ्खलामा बाधा आएको थियो। तर सात वर्षपछि त्यही विषयको अर्को श्रृङ्खला छापिएको थियो।

सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट काम फैलिन्छ

सन १८६०को अन्तमा अमेरिकाको विस्कन्सन र मिशिगन राज्यमा विभिन्न धेरै दिने सार्वजनिक सुसमाचार प्रचारको आयोजना गरिएको थियो। त्यो काम सफल भएको कारणले आउने वर्षहरूमा अझ धेरै र विस्तृतरूपमा एडभेन्टिस्ट अभियान कार्यक्रम गर्ने योजना बनाएका थिए। जेम्स ह्याइट योजनाहरू बनाउने क्रियाकलापमा सक्रिय रहेर काम गर्नुभएको थियो। साथै शारीरिक कमजोर भएतापनि सकेसम्म आफ्नो स्वास्थ्यले भ्यायसम्म अत्यावश्यक प्रशासकीय क्रियाकलापमा पनि उनले भाग लिएका थिए। चर्चको सुरुमा सकिनसकी उहाँ जोत्नुभएको थियो, त्यसमा पनि सम्पादन कामको तनावपनि बढि थियो। त्यतिमात्र नभएर उनी जनरल कन्फरेन्सको अध्यक्ष पनि हुनुभएको थियो। उनी धेरै संस्थाका बोर्ड वा संचालकहरूका अध्यक्ष पनि थिए। कामको बढि चापले जेम्स ह्याइटको शारिरिक अवस्था पनि बिग्रन थालेको थियो। एलेन ह्याइट पनि आफ्नो श्रीमानसँग धेरै यात्राहरूमा सहभागी भए, उनले आफूले गर्नुपर्ने काम पनि गरे जसमा सुसमाचार प्रचार र व्यक्तिगत कामहरू समावेश भएका थिए। समयले भ्याए उनले आफ्नो लेखने प्रयास पनि जारिराखेकी थिइन्।

सन १८७२-१८७३को जाडो महिनामा श्रीमान र श्रीमती ह्याइट क्यालिफोर्नियामा गए। त्यहाँको समुद्री किनारामा रहेका सहरहरूमा चर्च स्थापना गर्ने र चर्चलाई मजबुत पार्ने काममा तिनीहरू सक्रिय रहे। अमेरिकाको पश्चिम प्रान्तमा चर्च

स्थापना गर्ने सिलसिलामा तिनीहरू सातवर्षसम्म यात्रा गरे। जब उहाँहरू अमेरिकाको पश्चिम प्रान्तमा थिए सन १८७४को अप्रिल महिनामाको १ तारिखमा एलेन ह्याइटलाई एक महत्त्वपूर्ण दर्शन भयो। त्यसबेला सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट समुदायले अचम्मसँग कसरी काम गर्न सकिन्छ, त्यसलाई कसरी बिस्तारित र प्रगति गर्न सकिन्छ भन्ने सन्देश उनलाई देखाइएको थियो। त्यो काम अमेरिकाको पश्चिमी राज्यहरूमामात्र होइन बिदेशमा पनि फैलाउन सकिन्छ भनेर उनलाई दर्शन मिलेको थियो। केही हप्तापछि क्यालिफोर्नियाको ओकल्याण्डमा धेरै दिने सार्वजनिक सुसमाचार प्रचारको कामको थालनि भयो। सार्वजनिक सुसमाचार प्रचारको काममा लाग्दा एल्डर ह्याइटले *साइन्स अभ टाइम्स* प्रकाशन गर्न थाले।

बाइल क्रिक कलेज

सन १८७४को अन्त्यतिर हाइट परिवार मिशिगनमा फर्केका थिए। बाइबल सिकाउने संस्थामा सहयोग गर्ने काममा, साबथको सेवाकार्यमा अगुवाई गर्नेमा र सन् १८७४ जनवरी ४तारिखमा हुने बाइल क्रिक कलेजको समर्पण समारोहमा तिनीहरू व्यस्त थिए। त्यस कलेजको समर्पण कार्यको निम्ति अमेरिकाको विभिन्न राज्यहरूबाट प्रतिनिधिहरू आएका थिए। यो कलेज सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टको प्रथम शैक्षिक संस्था थियो। त्यहाँ भेला भएका मानिसहरूको सामु एलेन हाइटले उभिएर अघिल्लो दिन उनलाई देखाइएको दर्शको बारेमा बताएकी थिइन्। अन्तराष्ट्रिय जगतमा पनि सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट कामको विस्तार गरिनुपर्ने र कलेजको आवश्यकताको बारेमा उनलाई दर्शन देखाइएको थियो। एलेन हाइटले व्यक्त गरेका दर्शनको बारेमा जानकारी सुन्न पाउँदा त्यहाँ भेला भएका कर्मचारी र विश्वासीहरू अत्यन्तै प्रभावित भएका थिए। उहाँले देखनुभएको दर्शनमा अरु धेरै सन्देशहरू पनि थिए। अरु देशहरूमा पनि सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट छापाखानाहरू भएका र विश्वको अरु देशहरूमा पनि संगठितरूपमा सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट कामहरू भएको उनले दर्शनमा देखेका थिए। त्यसबेला त्यहाँ भेला भएका कुनैले पनि ती देशहरूमा काम फैलिनुपर्ने कुरामा सोचेका थिएनन्।

लेखाइ र यात्रामा निरन्तरता

येशू र शैतानको बीचमा भएको भिषण अन्तरसंघर्ष र प्रेरितहरूका कामको बारेमा लेखने काममा एलेन हाइटले अर्को केही वर्ष बिताएकी थिइन्। सन् १८७७ र १८७८मा *द स्पिरिट अफ प्रोफेसी*, ठेली २ र ३ छापिएको थियो। क्यालिफोर्नियाको ओकल्याण्डमा पासिफिक प्रेसको स्थापना गर्न एल्डर हाइट व्यस्त हुनुभएको थियो। बाटुल क्रिक सानेटोरियम अर्थात् स्वास्थ्य संस्था र बाटुल क्रिकमै रहेको चर्च भवनको निर्माणको निम्ति चन्दा उठाउन पनि उनी व्यस्त थिए।

जब सन् १८७८को सुरुको महिनामा हाइटहरू क्यालिफोर्नियाको सेन्ट हेलिनामा भएको नयाँ स्वास्थ्य संस्थामा गएका थिए त्यसबेला एलेन हाइटले त्यस संस्था, त्यहाँका भवनहरू र वातारण आफूले दर्शनमा देखेको चिच्याएर बताइन्। अमेरिकाको पश्चिमी समुद्रका किनारमा रहेका सहरहरूमा एडभेन्टिस्ट कामको बिस्तारको बारेमा उनले दर्शनमा देखिएकी थिइन्। सन् १८७४मा नै देखेको पासिफिक कोस्टको संस्थाहरूमा यो तेस्रो थियो। त्यसैबेला उनले देखेका दर्शनहरूमा *साइन्स अफ टाइम्स* पत्रिका र पासिफिक प्रेस थियो। सन् १८७० र पछि सुसमाचार सुनाउने सार्वजनिक क्याम्प सभाहरूमा एलेन हाइटले धेरै मानिसहरूलाई सम्बोधन गर्नुभएको थियो। त्यसमा सबभन्दा ठूलो सभा म्यासाचुसेट राज्यको ग्रोभल्याण्डमा अगस्ट १८७७को आइतबारमा सम्बोधन गर्नुभएको थियो। त्यसबेला

उनले इसाई संयमताका पक्षहरूको बारेमा बोल्नुभएको थियो। उहाँलाई सुन्नेहरू २०,००० मानिसहरू थिए। अमेरिकाको पश्चिम, पूर्वी र पासिफिक नर्थवेस्ट राज्यहरूमा उनी धेरै यात्रा गरिन् र सुसमाचार प्रचारको कार्यक्रमहरूमा परिश्रम गरिन्। उनले जनरल कन्फरेन्सको सभाहरूमा पनि निरन्तररूपमा भाग लिइन्। क्याम्प मिटिङ्ग र चर्चमा सम्बोधन गर्ने कार्यक्रम, विभिन्न स्वास्थ्य सुधार कार्यक्रमहरूमा भाग लिने काममा, सार्वजनिक भवनहरूमा र इयाल खानाहरूमा सम्बोधन गर्ने काममा उनी सरिक भएर आफूलाई व्यस्त राखेकी थिइन्। एल्डर ह्याइटको स्वास्थ्य खस्कन्दै गएको बेलामा तिनीहरू टेक्सासमा सन् १८७८-१८७९को जाडो मौसममा तिनीहरू यात्रा गरेका थिएस। त्यसबेला अर्थर दानिएल र उनको श्रीमती मेरी ह्याइट परिवारमा सम्मिलित भएका थिए। युवा अर्थर एल्डर ह्याइटको निम्ति साथी र नर्स भएका थिए। अर्थरकी श्रीमतीले भान्सामा हेर्थिन् र घरको काम गर्थिन्। पछि अर्थर दानिएल जनरल कन्फरेन्सको अध्यक्ष भएका थिए।

जेम्स ह्वाइटको मृत्यु

पछिल्लो दुई वर्षहरूमा एल्डर ह्वाइटको स्वास्थ्यमा केही स्थिर भएको थियो जसले गर्दा आफ्नो काम सुचारुरूपले चलाएका थिए। तर उनी धेरै वर्षसम्म मानसिक र शारीरिक काममा ज्यादती भएर खटिन्दा उनमा भएका फुर्तिहरू घट्दै गए। सन् १८८१को अगस्ट ६मा उनको मृत्यु बाटुल क्रीकमा भयो। अन्त्येष्टी कार्यक्रममा आफ्नो श्रीमानको कफनको छेउमा बलिन्द्र आँशु झार्दै आफूलाई परमेश्वरले दिनुभएको जिम्मेवारी कायममै राख्दै अघि बढ्न एलेन ह्वाइटले आफ्नो प्रतिबद्धता पोखाइन्।

आफ्नो श्रीमानको मृत्युभएको केही समयभित्रै एलेन ह्वाइट पासिफिक कोस्टमा यात्रा गरिन्। आफ्नो श्रीमान गुमाउनुपर्दा उनलाई भयङ्कर चोट त परेको थियो नै तैपनि आफ्नो लेखाईमा उनी व्यस्त भइन् र *स्पिरिट अफ प्रोफेसी* श्रृङ्खलाको अन्तिम र चौथौं ठेली लेख्न थालिन्। येशू र शैतानको बीचमा भइरहेको भिषण संग्रामको कथाको बाँकि अंश अर्थात् यरुशलेमको विनाश र युगको अन्त्यको जानकारी त्यस ठेलीमा प्रस्तुत गरिन्। यस जानकारीको लागि सबै विश्वासीहरू पर्खिरहेका थिए। जब सन् १८८४मा यो पुस्तक छापिएर बाहिर निस्कियो तब धेरै पाठकहरूले त्यस पुस्तकलाई उत्साहसाथ ग्रहण गरे। घर घरमा बेचन त्यस पुस्तकलाई सचित्र गरि सम्पादन गरियो। त्यस पुस्तकको शिर्षक *द ग्रेट कन्त्रोभर्सी बिट्विन क्राइस्ट एण्ड हिज आन्जलस् एण्ड शैतान आण्ड हिज आन्जलस्* थियो। तीन वर्षभित्र त्यो पुस्तक ५०,००० प्रति बेचियो।

एलेन ह्वाइट युरोमा यात्रा गर्छिन्

एलेन जी ह्वाइट र उनको छोरो डब्लु सी ह्वाइटलाई युरोपमा भएका सुसमाचारीय निकायहरूमा यात्रा गर्न जनरल कन्फेरेन्स अर्थात् सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टको मुख्यालयले अनुरोध गर्दै थिए। उनी त्यसतर्फ यात्रा गर्न सुरसार गरिन्। तर उनीसँग नजिक भएर काम गर्ने मित्रहरूलेचाहीं उनको शारीरिक अस्वस्थतालाई देखेर उनी युरोपको लामो यात्रा गर्न सक्दैनन् भनेर सोचेका थिए। मिसनप्रति बफादार भएकी एलेन जी ह्वाइटले मिसनको उत्थान गर्नु आफ्नो कर्तव्य ठानेकी थिइन्। परमेश्वरले उनलाई आवश्यक सुस्वास्थ्य दिनुभएको थियो जसले गर्दा उनी युरोपको लामो जहाजीय यात्रा गरिन्। सन् १८८५को अन्त्यदेखि सन् १८८७को गृष्मकालिनसम्म उनी युरोपको विभिन्न देशहरूमा यात्रा गरिन्।

त्यसबेला स्विटजरल्याण्डको बेसेलमा सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टका मुख्य कार्यालयहरू थिए। त्यहींबाट युरोपको विभिन्न देशहरूमा कामको रेखदेख गरिन्थ्यो। एलेन जी ह्वाइट त्यहाँ केही समय रहेर बिलायत, जर्मनी, फ्रान्स, इटाली, डेनमार्क, नर्वे र स्वीडनमा कामको सिलसिलामा यात्रा गरिन्। इटालीको एउटा गाउँको उपत्यकामा उनको विशेष चासो थियो। त्यस ठाउँमा अन्धकार युग र धर्म सुधार आन्दोलनको समयमा केवल बाइबललाईमात्र विश्वास गर्ने येशूभक्त वाल्दनिसियनहरू लुकेर परमेश्वरको आराधना गर्दथे। पोपलाई होइन केवल येशू र बाइबलमात्र विश्वास गर्ने इसाईहरूलाई रोमन क्याथोलिक चर्चले

कमसेकम हजार वर्षसम्म सताएको थियो। ती सतावतको युगमा वाल्डनिसियनहरू इटालीको गाउँमा लुकेका थिए (१२औँ शताब्दीमा रोमन क्याथोलिक चर्चको पोप र त्यसको केही शिक्षा नमानेकोले रोमन क्याथोलिक चर्चले तिनीहरूलाई खेदेका थिए)। एलेन जी ह्याइटलाई उनको दर्शनमा वाल्डनिसियनहरू लुकैको गाउँहरू देखाएका थिए। उनी ती गाउँहरूमा दुई पटक यात्रा गरिन्। स्विटजरल्याण्डको बेसेल र नर्वेको क्रिस्टिना (अहिले ओस्लो)मा रहेका छापाखानाहरूलाई एलेन जी ह्याइटलाई सन १८७५को जनवरी ३मा दर्शनमा देखाइएको थियो। त्यस दर्शनमा उनले उत्तर अमेरिकाभन्दा बाहिर देशमा रहेका छापाखानाहरूलाई देखाइएको थियो। जब एलेन जी ह्याइट युरोपमा थिइन् तब उनले चर्चका अगुवा र कर्मचारीहरूलाई चर्च स्थापना गर्ने उचित नीति र योजनाहरूको बारेमा सरसल्लाह दिएकी थिइन्।

द ग्रेट कन्त्रोभर्सी एण्ड पाट्रियार्कस एण्ड प्रोफेटस

स्प्रिरित अभ प्रोफेसी, ठेली ४ अङ्ग्रेजी भाषामा एलेन जी हाइटले लेखनुभएको थियो। त्यो किताब युरोपको अरु भाषाहरूमा पनि अनुवाद गर्न माग गर्न थालिएको थियो। त्यसको फलस्वरूप युरोपका विभिन्न स्थानहरू समेतिएका दृष्यहरूलाई समावेश गर्दै येशू र शैतानको बीचमा भइरहेको महान् संघर्षको बारेमा अझ पूर्णरूपमा लेखनुपर्ने एलेन जी हाइटले महसुस गरिन्। त्यसको फलस्वरूप द स्प्रिट अभ प्रोफेसी ठेली ४, अहिले हामीमा आएको पुस्तक द ग्रेट कन्त्रोभर्सी छापियो। यो सन १८८८मा पहिलो पल्ट छापिएको थियो।

युरोपबाट फर्किएपछि अमेरिकाको क्यालिफोर्नियाको हिल्डसबर्ग भन्ने ठाउँमा एलेन जी हाइटले आफ्नो घर स्थापना गरिन्। सन १८८८मा अमेरिकाको मिनियोसोटाको मिनियापोलिस भन्ने सहरमा जनरल कन्फरेन्स सभा भएको थियो। त्यो एलेन जी हाइट रहेको ठाउँदेखि करिब २५०० किलोमिटर थियो। त्यति टाढा भएतापनि लामो यात्रा गरेर उनी त्यस सभामा सरिक भइन्। त्यसपछि उनी केही महिना विभिन्न ठाउँहरूमा यात्रा गरिन् र प्रवचन दिइन्। विश्वासबाटमात्र धार्मिकता पाइन्छ भन्ने शिक्षामा कतिपय सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टहरूमा मतभिन्नता आएको थियो। उनले ठाउँ ठाउँमा गएर त्यस शिक्षाको बारेमा सिकाउँदै चर्चमा एकता ल्याउन प्रयास गरिन्। त्यसै समय उनले पाट्रियार्क एण्ड प्रोफेटस् किताब लेखिन र सन १८९०मा यो पुस्तक छापियो।

अस्ट्रेलियामा जान एलेन जी ह्वाइटलाई अनुरोध गरिन्छ

सन १८९१मा भएको जनरल कन्फरेन्सको सभामा अस्ट्रेलियामा जान जरूरी अनुरोध एलेन जी ह्वाइटलाई गरियो। त्यहाँ भर्खर सुरु भएको चर्चको काममा सघाउन र त्यहाँका विश्वासीहरूलाई सरसल्लाह दिन उनको सहयोग मागिएको थियो। त्यो अनुरोधलाई स्वीकार्दै एलेन जी ह्वाइट अस्ट्रेलियामा लामो जहाजको यात्रा गरिन्। सन १८९१को डिसेम्बर महिनामा उनी अस्ट्रेलिया पुगिन्। उनको साथमा उनको छोरो एल्डर डब्ल्यु सी ह्वाइट र अरू सहयोगीहरू पनि गएका थिए। उहाँका आगमनले नयाँ विश्वासीहरूमा नयाँ उत्साह, जोश र उमङ्ग आएको थियो। उनले सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टको कामको बिस्तारको बारेमा सरसल्लाह दिइन्। त्यसले गर्दा दक्षिणी महादेशमा सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टको विभिन्न निकायहरूका जगहरू राम्रोसँग बसालियो। यहाँ स्थापना भएका छापाखानाहरू एलेन जी ह्वाइटले सन १८७५को जनवरी महिनामा देखेकी दर्शनमा चिनिन्।

अस्ट्रेलिया आएको केही महिनामा नै एलेन जी ह्वाइटले त्यहाँ शिक्षण संस्था खोल्ने आवश्यकताको महसुस गरिन्। सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट युवायुवतीहरू इसाई वातावरणमै शिक्षित बनाउनुपर्ने र आफ्नो घर र बाहिर टापु क्षेत्रहरूमा सेवा गर्ने कर्मचारी अर्थात् सेवकहरू उत्पादन गर्नुपर्ने सपना उनले देखेकी थिइन्। स्कूल खोल्न उहाँका धेरै बलियो अनुरोधहरूलाई स्वीकार्दै त्यहाँका सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टहरूले अस्ट्रेलियाकै सहर मेलबर्नमा सन १८९२मा बाइबल स्कूलको स्थापना गरियो। दुई वर्षसम्म त्यो स्कूलका भवनहरू भाडामा लिएर चलाएका थिए। त्यसैबेला एलेन जी ह्वाइटले मुखबाट र लेखबाट सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट स्कूल सहरमा होइन गाउँतिर हुनुपर्छ भनेर आह्वान गरिन्।

आभोन्डेल स्कूल

अस्ट्रेलियाको गाउँ तथा खुला वातावरणमा स्कूल खोल्ने गृहकार्यमा एलेन जी ह्याइटसहित विश्वासीहरू लागेका थिए। जग्गा खोज्ने तरखरमा लाग्दा आभोन्डेल भन्ने ठाउँमा एलेन जी ह्याइटको सल्लाह अनुसार तिनीहरूले उपयुक्त जग्गा भेट्टाए। जब त्यो स्थान उपलब्ध गर्न परमेश्वरबाट एलेन जी ह्याइटलाई स्पष्टरूपमा आभास् दिनुभयो तब त्यो जग्गा तिनीहरूले किने। अनि विश्वासीहरूको सुरुको प्रयासलाई टेवा दिन एलेन जी ह्याइटले पनि नयाँ खोलिने स्कूलको नजिकै आफूलाई पुग्ने जति जग्गा किनुभयो र त्यहाँ आफ्नो घर बनाउनुभयो। आभोन्डेल क्षेत्रमा आभोन्डेल स्कूलको पनि स्थापना भयो। सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टमा शिक्षा निकाय कस्तो हुनुपर्छ भनेर नमुनाको रूपमा चलाउन परमेश्वरले आभास् दिनुभएको थियो।

अस्ट्रेलियामा बिकसित भइरहको परमेश्वरको काम सुसंगठित र व्यवस्थित ढङ्गले चलोस् भनेर सन् १८९४मा अस्ट्रेलियालाई युनियन कन्फरेन्समा संगठित गरियो। एडभेन्टिस्ट इतिहासमा यो पहिलो युनियन कन्फरेन्स थियो। नयाँ युनियन कन्फरेन्सको संगठनमा सक्रिय भाग लिनेमा एल्डर ए.जी दानिएल पनि हुनुहुन्थ्यो। उहाँलाई उहाँका श्रीमतीसहित सन् १८८६मा सुसमाचार प्रचार गर्न न्यु जिलाण्डमा पठाइएको थियो। चर्चको सेवाकार्यमा एलेन जी ह्याइटसँगको सहकार्य र उहाँका सल्लाह अनुसार उहाँ चल्नुभएको थियो। चर्चमा धेरै प्रशासनिक

समस्याहरू आएका थिए तर उहाँले तिनीहरूलाई कुशलतापूर्वक सम्हाल्नुभएको थियो। उहाँको कुशल नेतृत्व र प्रशासनिक दक्षताले गर्दा सन् १९०१को जनरल कन्फरेन्सको साधारण सभाले उहाँलाई जनरल कन्फरेन्सको अध्यक्षमा मनोनित गरिएको थियो।

स्वास्थ्य तथा चिकित्सा क्षेत्रमा काम सुरु हुन्छ

अस्ट्रेलियाको आभोन्डेलमा शिक्षासम्बन्धि काम सुरु भएको लगत्तै विश्वासीहरूलाई स्वास्थ्य तथा चिकित्सा क्षेत्रमा तालिम दिएर सुसमाचार प्रचार गर्न आवश्यकता महसुस गरिएको थियो। तदनुसार स्वास्थ्यद्वारा सुसमाचार प्रचार गर्ने कार्यक्रम गर्न स्वास्थ्य संस्थाको गठन गर्न आह्वान गरियो। यस कार्यमा एलेन जी ह्याइटले आफ्नो बलियो नैतिक समर्थनमात्र जनाएनन् आफूसँग भएको सिमित आम्दानीले पनि सानिटोरियम अर्थात् आरोग्य निवास बनाउन सम्भव बनाउनभयो। एलेन जी ह्याइट अस्ट्रेलियाको नौ वर्षको बसाइमा धेरै चर्चहरू स्थापना भएका थिए। जहाँ जहाँ चर्चको निर्माण भयो त्यहाँ त्यहाँ त्यस चर्चको उद्घाटन गर्न जानुभएको थियो। प्रायजसो ती चर्चहरूको निर्माणमा उहाँले आर्थिक सहायता पनि गर्नुभएको थियो।

परमेश्वरको निमित्त स्थानीय क्षेत्रमा काम बढाउन सुरुमा उहाँले अग्रज भूमिका खेल्नुभएको थियो। त्यो कामको साथै उहाँले हजारौं पानाहरूद्वारा समसामयीक सरसल्लाहहरू देश र विदेशका एडभेन्टिस्ट अगुवाहरू लेखेर दिनुभएको थियो। प्रत्येक हप्तामा छापिने *रिभ्यु, साइनस र इसन्ट्रकटरमा* पत्रिकाहरूमा उहाँले लेख पठाउनु हुन्थ्यो। उहाँको ठूलो व्यस्तताले गर्दा उहाँले चाहेको येशूको जीवनीको पुस्तक निकाल्न ढिलो भएको थियो। सन् १८९८मा येशूको जीवनी भएको पुस्तक *द डिजाएर अभ एजेज* पुस्तक लेख्न सकिएको थियो र छापिएको पनि थियो। त्यसको दुई वर्षपछि *थट्स फ्रम द माउन्ट अभ ब्लेशिङ्स* छापियो। अनि सन् १९००मा *क्राइस्ट अबजेक्ट लेसनस र टेस्टिमोनिय फर द चर्च*, ठेली ६ पनि प्रेसबाट निस्किएको थिए।

अफ्रिकी-अमेरिकनहरूको बीचमा चर्चको काम बिस्तार

अमेरिकाको दक्षिण क्षेत्रमा अफ्रिकाबाट आएका धेरै मानिसहरू अमेरिकाको नागरिक भएर बसोबास गरेका थिए। ती क्षेत्रमा सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट सुसमाचार सुनाउन एलेन जी हाइटले सन १८९१मा चर्चको अगुवाहरूलाई अनुरोध गरेकी थिइन्। त्यसको तीन वर्षपछि उहाँको एक जना छोरा, जेम्स एडसन हाइटले त्यस क्षेत्रमा रहेको मिसिसिपी नदीमा चलाउन बाफले चल्ने डुङ्गा बनाए। त्यस डुङ्गामा यात्रा गरेर मिसिसिपी र टेनस्सीमा भएका अफ्रिकी मूलका अमेरिकनहरूलाई उनले सुसमाचार सुनाए। त्यस डुङ्गालाई उनले करिब दश वर्ष प्रयोग गरेका थिए। सन १८९५ र १८९६मा एलेन जी हाइटले अमेरिकाको दक्षिण क्षेत्रमा रहेका अफ्रो-अमेरिकीहरूलाई सुसमाचार सुनाउन प्रयास गरिनुपर्छ भनेर एडभेन्टिस्ट चर्चको मुखपत्र रिभ्यु एण्ड हेराल्डमा लेखहरू छापिन्। त्यस क्षेत्रमा काम गर्ने चर्चका सेवकहरूलाई उनले सरसल्लाह र उत्साह दिइन्। अल्बामाको हन्टसभिल गाउँमा ओकउड कलेज स्थापना गर्न जोरदार समर्थन र सहायता गरिन्। त्यस क्षेत्रमा रहेका युवा अफ्रिकी-अमेरिकनहरूलाई शिक्षा दिन त्यो कलेज स्थापना भएको थियो। सन् १९०४मा त्यस कलेजका विद्यार्थी र शिक्षकहरूलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा यो भनिन्न, "यस स्कूल यस स्थानमा हुनु पर्ने परमेश्वरको लक्ष्य थियो।" एलेन जी हाइटले आफ्ना बाँकि जीवनकालभरि अमेरिकाको दक्षिण राज्यमा रहेका अश्वेतहरूमा चर्चको काममा निरन्तररूपमा गहिरो चासो देखाएकी थिइन्।

अमेरिका फर्किनुहुन्छ

एक दिन सन १९००मा एलेन जी हाइटले उनका सहयोगीहरूलाई छक्क पार्ने गरि भनिन् कि उनी अमेरिका फर्कनैपर्छ भनेर एक रात परमेश्वरले भन्नुभयो। उनी अस्ट्रेलियामा नै थिइन्। त्यस देशमा भइरहेको कामको परिवेशमा उनी अमेरिका फर्कनुपर्ने कुरो उपयुक्त थिएन। तर आफ्नो चर्चको मामिलामा आफ्नो आँखा राखिरहुनहुने र भविष्य थाहा पाउने परमेश्वरलाई उनको उपस्थिति अमेरिकामा खाँचो भएको थाहा थियो। शताब्दीको सुरुमा भएका चर्चका विभिन्न शङ्कटहरूमा उहाँको खाँचो थियो।

उनी फर्केर क्यालिफोर्नियाको सेन्ट हेलेनाभन्ने सहरबाट केही माइल टाढा आफ्नो घर एलम्साहेभेनमा बनाइन्। त्यहाँ उनी उनको जीवनको बाँकि १५ वर्ष बिताइन्। त्यसबेला उनले पुस्तकहरू बनाउन, लेखहरू लेख्न, व्यक्तिगतरूपमा सेवाकार्य गर्न र यात्रा गर्न समय बिताइन्। सेन्ट हेलेनामा आफ्नो बसाइसराइ गरेको केही समय लगत्तै उनलाई सन १९००मा हुने जनरल कन्फरेन्सको साधारण सभामा सरिक हुन अनुरोध गरिएको थियो। त्यो सभा मिशिगन राज्यको बाटुल क्रीकमा हुनेभएको थियो।

त्यो सभा महत्त्वपूर्ण थियो। त्यसबेला उनले साहसीकासाथ सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट जनरल कन्फरेन्सको कामलाई गतिशिल दिन त्यस निकायलाई पुनर्गठन आह्वान गरिन्। त्यहाँ भेला भएका प्रतिनिधीहरूले उनको आह्वानलाई समर्थन गरे। त्यसबेला जनरल कन्फरेन्सका निकायहरू केवल थोरै मानिसहरूलेमात्र सम्हालेका

थिए। बढिरहेको चर्चमा अझ विभिन्न निकायहरूको आवश्यक भएकोले ती निकायहरूको गठन गर्दै तिनीहरूलाई सम्हाल्न विभिन्न जिम्मेवारी मानिसहरूलाई नियुक्त गरिएको थियो। जनरल कन्फरेन्स र स्थानीय कन्फरेन्सको बीचमा समन्वय गर्न युनियन कन्फरेन्सहरू गठन गर्ने योजना भएको थियो। ती कदमहरूले सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट चर्चको काममा विकास गर्न र ठूलोमात्रामा बिस्तारित गर्न सहयोग मिलेको थियो। दुई वर्षपछि एलेन जी हाइटकै सरसल्लाह अनुसार रिभ्यु एण्ड हेराल्ड आसोशियशन बाटुल क्रीकबाट अमेरिकाको पूर्वी क्षेत्र मेरिल्याण्डको टाकोमा पार्कमा सारियो। यो स्थान अमेरिकाको राजधानी वाशिङ्गटन डीसीको आसपासमा थियो। यसबेला एलेन जी हाइटले क्यालिफोर्नियाको आफ्नो घरबाट टाकोमा पार्कमा घर बनाएर सरिन्। कमसेकम पाँच महिनासम्म उनले त्यहाँबाट आफ्नो काम गरिन्। त्यहाँ सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्ट चर्चको मुख्यालय स्थापना भएको थियो। उनको त्यस इलाकामा भएको उपस्थिति र उहाँको निर्णयले अमेरिकाको पूर्वी क्षेत्रमा स्थापना भएको चर्चका मुख्यालयहरूमा टेवा मिलेको थियो।

अन्तिम व्यस्त वर्षहरू

सन १९०५मा एलेन जी हाइटले *मिनिस्ट्री अभ हिलिङ्ग* पुस्तक छापिन्। मानिसको शारीरिक, मानसिक र आत्मिक जीवनलाई कसरी स्वस्थ राख्ने भन्ने सम्बन्धमा त्यो किताब लेखिएको थियो। सन १९०२मा सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टका शिक्षण संस्थामा प्रचलित र सही शिक्षा के हो भन्ने व्याख्या गर्ने पुस्तक *एजुकेशन* छापिएको थियो। सन १९०२ र १९०४मा एक पछि अर्को गरेर *टेस्टिमोनिय फर द चर्च*, ठेली ७,८ छापिएको थियो।

जब उनी वाशिङ्गटनमा थिइन् त्यसबेला दक्षिण क्यालिफोर्नियामा रहेका चर्चका अगुवाहरूलाई लोमालिन्डा भन्ने ठाउँमा स्वास्थ्य केन्द्र स्थापनाको निमित्त जग्गा किन्न प्रोत्साहन दिइन्। त्यस क्षेत्र वा पासिफिक कोस्टमा शिक्षाको माध्यमबाट स्वास्थ्यको बारेमा सिकाएर परमेश्वरको काम गर्न उनले आह्वान गरेकी थिइन्। केही वर्ष उनले आफ्नो कामलाई पन्छ्याएर लोमालिन्डाका कर्मचारीहरूलाई उत्साह दिन बेलाबेलामा त्यहाँ यात्रा गरिन् साथै क्यालिफोर्नियाकै सान डियगोको नजिक पाराडाइज भ्याली सानिटोरियममा पनि त्यहाँका कर्चारीहरूलाई सरसल्लाह र उत्साह दिन पनि गएकी थिइन्। यो स्वास्थ्य केन्द्र सन १९०३मा स्थापना गर्न उनले सहयोग गरेकी थिइन्।

जब उनी ८१ वर्षकी थिइन् एलेन जी हाइटले वाशिङ्गटनमा भएको सन १९०९को जनरल कन्फरेन्सको साधारण सभामा भाग लिन क्यालिफोर्नियाबाट गएकी थिइन्। त्यस सभामा उनले धेरै पल्ट स्पष्ट आवाजले सम्बोधन गरेकी थिइन्। जनरल

कन्फरेन्सको सभा पछि मेनको पोर्टल्याण्डमा रहेको आफ्नो पुरानो घरमा जाने लामो समयसम्म राखिरहेको हृदयको चाहना पूरा गरिन्। त्यस स्थानमा रहेको सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टको निम्ति ऐतिहासिक महत्त्वको संरचनामा गएर आफ्नो गवाही सुनाइन्। ६५ वर्ष पहिले प्रभुको काम उनले त्यहाँबाट सुरु गरेकि थिइन्। अमेरिकाको पूर्वी राज्यहरूमा यो उहाँको अन्तिम यात्रा थियो। त्यस स्थानमा रहेका सेभेन्थ-डे एडभेन्टिस्टहरू र जनरल कन्फरेन्समा उहाँलाई भेटेका विश्वासीहरूमा उहाँका गवाहीहरूले लामो समयसम्म बलदोजल्दो प्रभाव पारेको थियो।

त्यसपछि यस संसारमा उनको जीवन थोरै समयमात्र छ भनेर थाहा पाएर आफ्नो घर एल्मसाहेबेनमा बसेर धेरै पुस्तकहरू तयार गर्न अथक प्रयास गरिन्। चर्चलाई सुचारुरूपले चलाउन उनले धेरै महत्त्वपूर्ण निर्देशनहरू प्रस्तुत गरेर पुस्तकहरू लेखेकी थिइन्। सन् १९०१मा *टेस्टिमोनिय फर द चर्च*, ठेली ९, छापिन्। सन् १९११मा येशूका चेलाहरूको बारेमा लेखेको पुस्तक प्रेसबाट देखापऱ्यो। सन् १९१३मा बाबुआमा र शिक्षकहरूलाई सल्लाह दिन *काउन्सिल टु पारेन्ट्स एण्ड टिचर्स* छापिन्। सन् १९१४मा सुसमाचार प्रचारकहरूको निम्ति अत्यन्तै उपयोगी पुस्तक *गस्पल वर्कर्स* तयार गरिन् र प्रेसमा पठाइयो। उनको बाँकि सक्रिय महिनाहरूमा एलेन जी ह्याइटले *पाट्र्यार्क एण्ड किङ्गस्* लेख्न आफ्नो समय समर्पित गरिन्।

सन् १९१५को फेब्रुअरी महिनाको १३ तारिखको दिन एल्मसाहेबेनमा रहेको आफ्नो आरामदायक अध्ययन कोठामा जाने क्रममा केही बस्तुसँग ठेस खाएर लडिन् र उनी उठ्न सकिनन्। उनलाई सहयोग गर्न मानिसहरू बोलाइयो र त्यो दुर्घटना गम्भिर

खालको थियो भनेर तिनीहरूले महसुस गरे। उनको बायाँ हिप भाँचेको भनेर एक्स-रेले देखायो। त्यसको फलस्वरूप उनी पाँच महिनासम्म आफ्नै ओछ्यान वा हिलचेयरमा परिरहिन्।

जब उहाँका आफन्त र मित्रहरू भेट्न आए तब तिनीहरूले उहाँलाई हँसिलो नै देखेका थिए। परमेश्वरले दिनुभएको काम विश्वाससाथ सम्पन्न गरिएको भावनाहरू उनले आफ्ना अन्तिम दिनहरूमा व्यक्त गरेका थिए। उनले प्रयास गरेको सत्यको कामले अन्त्यमा विजयी पाउने छ भन्ने कुरामा उनी ढुक्क भएकी थिइन्।

सन् १९१५को जुलाई महिनाको १६ तारिखमा ८७को उमेरमा एलेन जी हाइटले आफ्नो जीवनको अन्तिम सास फेरिन्। उनलाई उनकै श्रीमान जेम्स हाइटको चिहान निर येशू नआउँज्जेल बिश्राम गराइन्। यो मिशिगन राज्यको बाट्टल क्रिकमा रहेको ओक हिल सिमेटरी वा चिहान थियो जुन अहिले पनि छ।

एलेन जी हाइटको जीवनभरि एडभेन्टिस्ट अभियान सानो झुण्डबाट बढेर १३६,८७९ विश्वासीहरू भएको उनले देखेकी थिइन्। आज (सन् २०२०) त्यो संख्या बढेर दुई करोडभन्दा बेसी एडभेन्टिस्टहरू संसारमा छरिएका छन्।

-जुलाई २०, २०२० अनुवाद